

YOLSUZLUK VE MUHASEBE KALİTESİ İLİŞKİSİ RELATIONSHIP OF CORRUPTION AND ACCOUNTING QUALITY

Emin Hüseyin ÇETENAK¹, Eda KÖSE², İsmail BEKÇİ³

1. Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık Finans Bölümü, cetenak@ohu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2900-4948>
2. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, edakose@nevsehir.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9537-3672>
3. Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ismailbekci@sdu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9862-737X>

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
11.01.2021 01.11.2021

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
14.02.2021 02.14.2021

DOI
<https://doi.org/10.30798/makuiibf.858635>

Öz

Bu araştırmanın amacı, yolsuzluk ve muhasebe kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemek ve söz konusu ilişkiyi verilerine ulaşılabilen 11 farklı ülke için test etmektedir. Araştırmada, 2009-2019 yılları arasında Türkiye ve 10 farklı ülkenin yolsuzluk endeksleri ile bu ülkelerde faaliyet gösteren 3816 işletmenin isteğe bağlı tahakkukları incelenmiş araştırma sonucunda yolsuzluğun muhasebe kalitesini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada isteğe bağlı tahakkukların hesaplanmasında Düzeltilmiş Jones Modelinden faydalanılmış yolsuzluk endeksi ise Dünya Bankası veri tabanından alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yolsuzluk Endeksi, Düzeltilmiş Jones Modeli, Muhasebe Kalitesi.*

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationship between corruption and accounting quality and to test this relationship empirically for 11 different countries whose data can be obtained. In the study, Turkey, and 10 different countries' corruption index examined with 3816 the companies operating in these countries between the years 2009-2019. Our results show corruption affects the quality of accounting. In the study, the Modified Jones Model was used to calculate discretionary accruals and the corruption index was obtained from the World Bank database.

Keywords: *Control of Corruption Index, Modified Jones Model, Accounting Quality.*

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

There are many factors affecting the quality of financial statements prepared by companies. Each of these factors has been studied extensively in literature. However, the number of studies examining the corruption and accounting quality relationship is limited. The purpose of this research is to reveal the effect of corruption on accounting quality. For this purpose, 11 countries with different legal and institutional dynamics were selected as the sample.

Research Questions

This study tries to answer the following important research question. Does the level of corruption in a country affect the quality of financial statements of firms?

Literature Review

While IFRS, legal and political system, incentives directly affect the accounting quality, the market development levels, capital structure, culture, tax system, education level and corruption of countries indirectly affect the accounting quality (Soderstrom and Sun, 2007). Considering in general, it can be said that accounting quality is closely related with other determining factors beyond the legal systems and accounting practices of the countries. In studies on accounting quality in the literature, the corruption index has been explained as the factor affecting the accounting quality La Porta et al., (1998) stated that the efficiency of the judicial system and the rule of law affect the quality of accounting. The rule of law has been used as a measure of governance quality and has been stated to affect economic growth. Strongly enforced rule of law is thought to affect the economy by reducing perceived risks, including threats to the ability to mobilize and control resources, such as seizing property through corruption. Alam (1995) identified management and accounting skills to prevent corruption, as another factor affecting accounting quality; Shleifer and Vishny (1993) stated that the first step to reduce corruption is to create an accounting system that does not cause manipulation. Accounting quality is also low due to low management quality in countries with corruption (Demerjian et al., 2013). At the same time, businesses with high corruption index are more likely to have higher information asymmetry and lower information quality (Chaney et al., 2011) Factors affecting low accounting quality in businesses operating in countries with a high corruption index; Because of the high level of corruption, the rule of law and the decrease in government effectiveness reduces the concern about the risk of fraud in businesses (Athanasouli and Goujard, 2015). In countries where there is no legal system and where corruption is intense, the use of financial reports to reduce information asymmetry will decrease and it will adversely affect the accounting quality (Ertan, 2011).

Methodology

Accounting quality is extremely important as it provides truthful and transparent information about the financial reports and investments of businesses to financial markets. There are many factors affecting accounting quality. In the literature, earnings quality, value relevance, predictability of cash

flows and accrual quality are used to measure accounting quality. In this research, accrual quality will be used to analyze the effect of corruption on accounting quality. The basis for estimating the accrual quality is the classification of accruals as discretionary and non-discretionary. Although different methods have been used in the literature to measure the accrual quality, the estimates made using the Adjusted Jones Model, which was modified by Dechow, Sloan and Sweeney (1995), of the Jones (1991) model. Accordingly, in this study, firstly, "discretionary accruals" were estimated using the Modified Jones Model, and in the second step, the relationship between discretionary accruals and corruption index estimated using the System GMM method.

Results and Conclusions

In this study, by using the data of 11 countries and total 3816 companies we examined whether there is a relationship between corruption and accounting quality. Within the scope of the research, discretionary accruals were estimated first and then the relationship between these values and corruption was tested. According to the findings obtained, the discretionary accrual rates, which show the accounting quality, are affected by the companies' lagged accrual rates. In other words, companies that make up their financial statements with various accounting practices tend to do this constantly. Secondly, a significant and negative relationship was found between profitability and voluntary accruals. This relationship shows that profitable firms tend to use less earnings management practices. Within the scope of the analysis, it was determined that the Tobin Q ratio obtained by dividing the sum of debt and market value by total assets is also effective on the earnings management practices. The significant negative relationship between the increase in GDP and discretionary accruals, which is added to the model as a control variable, indicates that the quality of accounting also increases when the economy is doing well, and that the accounting quality decreases when there is no growth. According to the analysis results, there is an inverse and significant relationship between the voluntary accrual rates, which show the accounting quality, and the corruption index. High values in the corruption index indicate that corruption is kept under control and low values indicate that corruption is high in that country. This relationship shows that the higher the corruption, the lower the accounting quality, the lower corruption the higher the accounting quality. Based on the findings obtained in summary, it is possible to say that corruption affects the accounting quality of companies, the struggles to be carried out to control corruption will have positive results on the companies side, so that the effective allocation of resources will be possible for that economy and this situation will indirectly have positive effects on economic growth and development.

1. GİRİŞ

İşletmelerin küresel pazarlarda faaliyet gösterebilmesi ve kaliteli, anlaşılabilir, uygulanabilir ve ortak bir muhasebe sistemine sahip olabilmesi için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS/IFRS) birçok ülke tarafından benimsenmiştir. Tek bir küresel muhasebe standardının bilgi asimetrisini azaltması, sermaye maliyetini düşürmesi, sınır ötesi sermaye akışını ve muhasebe kalitesini artırması beklenmektedir. Ancak UFRS/IFRS'nin benimsenmesi ile muhasebe kalitesinin artacağı beklentisi, bu konuda yapılan çalışmalarla desteklenmemiştir. Örneğin Soderstrom ve Sun (2007), 1990'larda IFRS benimsenmesinin muhasebe kalitesi üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaları analiz etmiş ve muhasebe kalitesini belirleyici unsurları; muhasebe standartları yanında ülkenin hukuki ve politik sistemi ve mali raporlama teşvikleri olarak açıklamıştır. Bununla birlikte, mali piyasaların gelişmişlik düzeyi, kültür, sermaye yapısı, mülkiyet ve vergi sistemi, işletmelerin büyüklüğü, denetim firmaları, yabancı menkul kıymet borsalarında kote olma, yolsuzluk, işletmelerde kurumsal yönetime verilen önem gibi unsurlarda muhasebe kalitesini etkilemektedir. Ülkelerin sadece UFRS/IFRS' yi benimsemeleri ile muhasebe kalitesinin artması beklenemeyeceğinden bu çalışmada yolsuzluğun muhasebe kalitesi üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Yolsuzluk kavramı en geniş anlamıyla, "*emanet edilen özel kazancın kötüye kullanılması*" olarak tanımlanmaktadır (Cuervo-Cazurra, 2016). Muhasebe araştırmaları literatüründe, muhasebe ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi araştıran sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bununla birlikte, Riahi-Bealkaoui (2004), "*ekonomi ve muhasebe literatüründe büyük ölçüde göz ardı edilen, yolsuzluğun muhasebe kalitesine etkisini olduğunu*"; Malagueño, Albrecht, Ainge, Stephens (2010), ülkelerin muhasebe ve yolsuzlukla ilgili olarak literatürde çalışma konusunun az olduğunu vurgulamışlardır. Aynı zamanda Houqe ve Monem (2016), "*yönetim ve uluslararası işletme alanlarında yolsuzlukla ilgili çalışmaların artmasına rağmen muhasebe alanında çalışmaların az olduğunu*" benzer şekilde Lourançe, Rathke, Santana, Branco (2018), "*muhasebe araştırmacılarının muhasebe ile yolsuzluk arasındaki ilişkiyi neredeyse el değmeden bıraktığını*" ifade etmişlerdir (Houqe ve Monem, 2013; Kimbro, 2002; Lourançe vd., 2018; Malagueño vd., 2010; Riahi-Belkaoui, 2004; Riahi-Belkaoui ve AlNajjar, 2006; Wu, 2005).

Yolsuzluğun önlenmesinde hukuk sisteminin rolü büyüktür. İyi işleyen hukuk sistemi işletmelerde tüm paydaşların haklarının korunmasına katkı sağlar. Hukukun üstünlüğü, işletme yöneticilerinin mal sahiplerine dürüst, güvenilir ve kapsamlı muhasebe raporları sunmasını sağlar. Dolayısıyla bu durum işletmenin muhasebe kalitesini de artırır. Bu çalışma, yolsuzluk endeksinin muhasebe kalitesi üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Araştırmada kullanılan ve Dünya Bankasından elde edilen yolsuzluk endeksi kamu gücünün özel çıkarlar için ne ölçüde kullanıldığını ifade etmektedir. Endekste yüksek değerler yolsuzluğun kontrol altında tutulduğunu düşük değerler ise yolsuzluğun fazla olduğunu göstermektedir. Buna göre araştırma, yolsuzluk endeksi ile muhasebe kalitesinin bir ölçütü

olarak kullanılan kazanç yönetimi uygulamalarının arasında ters yönlü bir ilişkinin var olduğu hipotezine dayanmaktadır. Araştırmada muhasebe kalitesi ile yolsuzluk arasındaki ilişki Sistem GMM yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Muhasebe Kalitesi Kavramı

Birçok çalışmaya konu olsa da muhasebe kalitesi kavramı ile ilgili literatürde ortak bir tanım yapılmamıştır. Genellikle yapılan tanımlar araştırmacıların çalışmalarında hangi hipotezi test edeceklerine göre farklılık göstermiştir. Dechow ve Schrand (2004) muhasebe kalitesini, muhasebe raporlarının işletmenin değerlemesine katkısı olarak tanımlamıştır. Barth vd., (2008), işletmenin manipülasyon yapmasını önleyerek mali raporların gerçeği yansıtması; Chen vd., (2010), mali raporların işletmenin ekonomik yapısını gerçeğe uygun ve güvenilir bir şekilde yansıtması; Verluen vd., (2011), mali raporların hazırlanmasında karşılaşılan işletme içi sorunların etkisi kısaca mali bilgilerin önemi; Platikanova ve Perramon (2012), özellikle IFRS uygulanmaya başladıktan sonra mali tablolarda farklılıkların ortadan kaldırılması ve aynı mali olaylar karşısında raporlanan bilgilerin farklılığını ya da benzerliğini saptamak olarak ifade etmiştir. Bütün bu ifadelerden hareketle muhasebe kalitesi, mali tabloların hazırlanmasında mali nitelikteki olayların manipülasyon yapılmadan gerçek olarak kayda alınması ve tüm paydaşlara işletme ile ilgili olarak güvenilir bilgi sunulmasıdır şeklinde tanımlanabilir.

Araştırmacılara göre muhasebe kalitesi, işletmelerin hem mali yapısını hem de performansını etkilemekte ve bu durum finansal durum tablosunu ve kar/zarar tablosunu etkilemektedir. Bu bağlamda kaydedilen bilgiler gerçeğe uygun şekilde kayda alınırsa muhasebe kalitesi de artacaktır (Umobong ve Akani, 2015). Buradan hareketle bir işletmenin muhasebe kalitesi yüksek ise işletmenin mali tabloları muhasebe standartlara uygun olarak hazırlanmış ve işletme yönetiminin takdir yetkisi azalarak tahakkukların tahmini olarak hesaplanmasında hata olasılığı azalmıştır denilebilir (Barth vd., 2008). Muhasebe kalitesinin yüksek olması; sermaye maliyetini azaltır, ekonomik boyutuyla sektörün gelişmesini ve büyümesini sağlar, kriz riskini azaltır, işletme yöneticilerin ve işletmeye yatırım yapacakların doğru kararlar almasını sağlar (Biddle ve Hilary, 2006). Yatırımcıların verimli ve doğru yatırımlar yapması, sermayenin etkin olarak kullanılmasını ve böylece ekonominin büyümesine de katkı sağlar.

Muhasebe kalitesinin önemi 2008 yılında ABD’de ortaya çıkan mali krizle birlikte hiç olmadığı kadar artmıştır. Krize neden olan işletmelerin mali tabloları IFRS’ye uygun şekilde hazırlanmış ve denetim firmaları tarafından denetiminin yapılmış olmasına rağmen işletmeye ait bilgiler gerçeği yansıtmadığından krizin ortaya çıkması engellenememiştir (Can, 2010). Mali tabloların gerçeği yansıtmaması, usulsüz yapılan harcamalar, işletme yöneticilerin takdir yetkisini farklı amaçlar için

kullanması, yatırımcılara ekonomik bilgilerinin tam olarak yansımaması, denetim firmalarının yaptıkları hatalar muhasebe kalitesini azaltmış ve krizin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

1.2. Muhasebe Kalitesini Etkileyen Unsurlar

Son yıllarda küreselleşmenin, rekabetin ve yolsuzluğun artması, işletmelerin kontrolünde yaşanan zorluklar, ülkelerin yaşadığı mali krizler ve işletme iflasları muhasebe kalitesinin önemini arttırmıştır. Muhasebe kalitesi hem ülkelere hem de işletmelere özgü faktörleri etkilemektedir. Muhasebe kalitesini IFRS, hukuk ve politik sistem, teşvikler doğrudan etkilerken, ülkelerin finansal gelişmişlik düzeyleri, sermaye yapısı, kültür, vergi sistemi, eğitim ve yolsuzluk düzeyi dolaylı olarak etkilemektedir (Soderstrom ve Sun, 2007). Genel olarak düşünüldüğünde muhasebe kalitesinin ülkelerin yasal sistemleri ve muhasebe uygulamalarının ötesinde diğer belirleyici faktörlerle de yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Aslında bu faktörler muhasebe kalitesi ile ilgili benzer çalışmalarda ayırt edici unsur olarak vurgulanmakta nitekim ülkelerin ve işletmelerin kendine özgü uygulamaları da sonuçları etkilemektedir.

Hukuk sistemi literatürde; "*ortak hukuk sistemi*" ve "*yasalara dayalı hukuk sistemi*" olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Ortak hukuk sistemi, ilkelere dayalı hukuk sistemi olarak ifade edilmekte ve muhasebe uygulamalarında kesin kuralları yoktur; yasalara dayanan hukuk sisteminde ise kuralları vardır ve aynı muhasebe uygulamalarında tek kural geçerlidir. Dünya'da ortak muhasebe dilinin olması amacıyla oluşturulan IFRS ilke esaslı standartlar olduğundan fırsatçı yönetim uygulamalarına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle yasalara dayalı hukuk sisteminde kazanç yönetimi uygulamalarına az rastlanmaktadır (Soderstorm ve Sun, 2007).

Son yıllarda yolsuzluk, ekonomi alanında karşılaşılan kritik bir sosyal sorun haline gelmiştir. Özellikle yolsuzluk ekonominin büyümesini engelleyen bir faktör olarak kabul edilmektedir. IMF Başkanı Christine Lagarde, yolsuzluğun doğrudan ekonomik maliyetleri bilinirken, ekonomiyi zayıflatıcı dolaylı maliyetlerinin toplum üzerinde daha geniş etkisi olduğunu ifade etmiştir (International Monetary Fund [IMF], 2016). Alam (1995), yolsuzluğu önlemek için yönetim ve muhasebe becerilerini tanımlamıştır; Shleifer ve Vishny (1993), yolsuzluğu azaltmak için ilk adımın manipülasyona yol açmayan muhasebe sisteminin oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir. Demerjian vd., (2013)'e göre yolsuzluğun olduğu ülkelerde yönetim kalitesi de düşük olduğundan muhasebe kalitesi de düşüktür (Demerjian vd., 2013). Aynı zamanda yolsuzluğun yüksek olduğu ekonomilerde yatırımcıların işletmelerle ilgili daha yüksek bilgi asimetrisine daha düşük bilgi kalitesine sahip olma olasılıkları yüksektir (Chaney vd., 2011). Yolsuzluğun yüksek olduğu ülkelerde faaliyet gösteren işletmelerde muhasebe kalitesinin düşük olmasının nedeni; hukukun üstünlüğünün ve kamu otoritesinin etkinliğinin azalması sonucunda işletmelerde yapılan hilelerin önemsizmemesi şeklinde açıklanmaktadır (Athanasouli ve Goujard, 2015). Etkin bir hukuk sisteminin olmadığı, yolsuzluğun yoğun olduğu

ülkelerde, mali raporlara güven azalacak ve muhasebe kalitesi bu durumdan olumsuz etkilenecektir (Ertan, 2011).

Muhasebe kalitesinin ölçülmesinde kullanılan kazanç yönetimi uygulamaları yolsuzluk olgusundan etkilenen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Kazanç yönetimi, işletme yöneticilerinin mali raporları oluştururken takdir yetkisini kullanarak paydaşlarını işletmenin ekonomik performansı hakkında yanıltmak ya da muhasebe bilgilerinde bazı değişiklikler yaparak sonuçları etkilemek için mali raporları değiştirmeleridir (Healy ve Wahlen, 1999). Dechow ve Skinner (2000), hileli muhasebe çatısı altında aldatma niyetini gösteren saldırgan davranışlar ile yöneticilerin takdir yetkisini kullanarak kabul edilebilir davranışları birbirinden ayırmaktadır. Bununla birlikte yolsuzluğun ciddi bir sorun olarak görülmesine ve muhasebenin bununla mücadelede yararlı olacağı düşüncesine rağmen, yolsuzluk ve kazanç yönetimi arasındaki ilişkiyi analiz eden az sayıda çalışma bulunmaktadır (Everett vd., 2007).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Muhasebe kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalarda, yolsuzluk endeksi muhasebe kalitesini etkileyen faktörlerden biri olarak belirtilmiştir. Aynı zamanda La Porta vd., (1998), yargı sisteminin etkinliğinin ve hukukun üstünlüğünün de muhasebe kalitesine etkisi olduğunu ifade etmiştir. Yolsuzluğun muhasebe kalitesi üzerine olumlu veya olumsuz etkileri ile ilgili olarak günümüze kadar yapılmış farklı ampirik araştırmalar ve elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Kimbrow (2002), ekonomik, kültürel ve kurumsal değişkenlerin yolsuzluk üzerinde etkisini analiz etmişlerdir. Analiz sonucuna göre, kişi başına düşen GSMH'nin yolsuzlukla ters ilişkili ve ekonomik büyüme ile doğrusal ilişkili olduğunu saptamıştır. Kültür ve yolsuzluk arasında pozitif ilişki olduğunu ileri süren Kimbro (2002)'ya göre daha etkin yargı sistemi, finansal raporlama standartların etkin olarak kullanılması ve deneyimli muhasebecilerin olması durumunda yolsuzluğun azalacağı ifade edilmektedir.

Riahi-Belkaoui (2004), 34 ülkenin verilerini kullanarak kazanç şeffaflığının belirleyici unsurlarını incelemiştir. Elde edilen bulgulara göre, ekonomik kalkınma, beşeri gelişme, hükümetin büyüklüğü ve ekonomik özgürlük kontrol altına alındıktan sonra kazançların belirsizliğinin ve yolsuzluğun azalmasının mümkün olacağını saptamış ve "*yolsuzluk, muhasebe kalitesinin düşük olmasına elverişli bir ortam yaratır*" düşüncesini ileri sürmüştür (Riahi-Belkaoui, 2004). Benzer bir çalışmada Riahi-Belkaoui ve AlNajjar (2006), kazanç şeffaflığının ekonomik özgürlük seviyesi ve yaşam kalitesi ile pozitif ilişkili olduğu; hukukun üstünlüğü, ekonomik büyüme ve yolsuzluk endeksi ile negatif ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Wu (2005), kurumsal muhasebe uygulamaları ve yolsuzluk arasındaki ilişkiyi incelemek için Asya ülkelerinde faaliyet gösteren işletmelerin verilerini kullanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, daha iyi muhasebe uygulamaları yolsuzluk endeksini ve tutarını azaltmıştır.

Malagueño vd. (2010), 57 ülkenin verilerini kullanarak muhasebe kalitesi arasındaki ilişkiyi ülkeler arası karşılaştırarak analiz etmiştir. Buna göre, daha şeffaf raporlama sunan işletmelerin faaliyet gösterdiği ülkelerdeki yolsuzluk endeksinin de düşük olacağı; muhasebe ve denetim kalitesinin yüksek olduğu ülkelerde ise yolsuzluk endeksinin azalacağını ifade etmişlerdir.

Houqe ve Monem (2013), 166 ülkenin 1996-2011 yıllarına ait verileri kullanarak siyasi ve ekonomik kalkınmanın etkilerini kontrol ederek muhasebe bilgilerinin yolsuzluk üzerindeki etkisini ortaya koymuşlardır. Elde edilen bulgulara göre, muhasebe uygulamalarının yolsuzluğun önlenmesinde bazı olumlu etkileri olmasına rağmen, siyasi kurumları dolaylı olarak etkilediğini saptamıştır. Bir başka ifade ile Houqe ve Monem (2013) eğer ülkeler yolsuzluğu azaltmak istiyorlarsa muhasebe standartları uygulamaları yeterli olmayacağını ifade etmişler, çalışmalarında bu görüşü destekler nitelikte, IFRS'yi benimsemiş ama güçlü siyasi yapısı olmayan ülkelerde, IFRS uygulamaları yolsuzluğu azaltmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

González ve García-Meca (2014), çalışmalarında bir ülkenin yönetilebilirlik düzeyini gösteren yolsuzluk, hukukun üstünlüğü ve hükümetin etkinliğinin işletmeler üzerindeki etkilerini analiz etmeye çalışmış, çalışmanın sonucunda yolsuzluk, hukukun üstünlüğü ve hükümet etkinliğinin işletmelerin fırsatçı davranışları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Lindahl ve Schadéwitz (2018), çalışmalarında Doğu Bloku Ülkelerinde faaliyet gösteren işletmelerin muhasebe kalitesi ile bu ülkelerdeki hukukun üstünlüğü arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Çalışmada 2000-2005 dönemlerinde komünizm etkisinden dolayı işletmeler muhasebe rakamlarında takdir yetkisini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Lourenço vd. (2018), yolsuzluk endeksi yüksek olan ülkelerde faaliyet gösteren işletmeler ile yolsuzluk endeksi düşük olan ülkelerde faaliyet gösteren işletmelerin muhasebe kalitesini incelemiştir. Elde edilen bulgulara göre, yolsuzluk algısının yüksek olduğu ülkelerde faaliyet gösteren işletmelerin kazançları manipüle etme oranının daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yolsuzluğun muhasebe kalitesi üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda verilerine ulaşılabilen Türkiye dahil 11 farklı hukuki ve kurumsal dinamiğe sahip ülkenin 2009-2019 yılları arasındaki verilerinden faydalanılmıştır. Araştırma kapsamında muhasebe kalitesini tespit etmek amacıyla öncelikle bu ülkelerin menkul kıymet borsalarında işlem gören işletmelerin kazanç yönetimi uygulamaları tahmin edilmiş daha sonra bu uygulamalar ülkenin yolsuzluk endeksi ile ilişkilendirilmiştir.

Muhasebe kalitesini ölçmek için kullanılan ölçütlerden biri olan kazanç kalitesi işletmelerin tahakkuk seviyeleri dikkate alınarak hesaplanır. Tahakkukların çeşitli nedenlerle yönetilmiş olması muhasebe kalitesinin düşük olduğu anlamına gelmektedir. Araştırma kapsamında öncelikle 2009-2019 yılları için örnekleme yer alan firmaların isteğe bağlı tahakkukları tahmin edilmiş daha sonra bu tahakkuklar işletmenin faaliyet gösterdiği ülkenin yolsuzluk endeksi ile ilişkilendirilmiştir. Yolsuzluğun düşük olduğu ülkelerde daha kaliteli muhasebe bilgisine sahip olması beklenmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın hipotezi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H_1 = Muhasebe kalitesi, yolsuzluk ile ters yönlü ilişkiye sahiptir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Muhasebe kalitesi, finansal piyasalara işletmelerin mali raporları ve yatırımları hakkında gerçeğe uygun ve şeffaf bilgi sunması nedeniyle son derece önemlidir. Muhasebe kalitesini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Literatürde muhasebe kalitesini ölçmek için kar kalitesi, değer ilgisi, nakit akışların tahmin edilebilirliği ve tahakkuk kalitesi kullanılmaktadır. Bu çalışmada ise yolsuzluğun muhasebe kalitesine etkisini analiz etmek için tahakkuk kalitesi kullanılacaktır. Tahakkuk kalitesinin tahmin edilmesinin temelinde tahakkukların isteğe bağlı ve isteğe bağlı olmayan şeklinde sınıflandırılması yer almaktadır. Tahakkuk kalitesini ölçmek için her ne kadar literatürde farklı yöntemler kullanılmış olsa da Jones (1991) modelinin Dechow vd., (1995) tarafından modifiye edilerek oluşturulan Düzeltilmiş Jones Modeli kullanılarak yapılan tahminler ağırlıktadır. Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak Düzeltilmiş Jones Modeli kullanılarak "*isteğe bağlı tahakkuklar*" tahmin edilmiş, ikinci aşamada ise Sistem GMM yöntemi kullanılarak tahmin edilen isteğe bağlı tahakkuklar ile yolsuzluk endeksi arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tahakkukları isteğe bağlı tahakkuklar ve isteğe bağlı olmayan tahakkuklar şeklinde sınıflandırabilmek için öncelikle toplam tahakkukları hesaplamak gerekmektedir. Toplam tahakkuklar bilanço yaklaşımı ve nakit akış yaklaşımı olmak üzere iki şekilde hesaplanabilir. Yapılan çalışmalarda her iki yaklaşımda kullanılmaktadır. Ancak bilanço yaklaşımına göre yapılan hesaplamalarda hatalı sonuçlara ulaşılması nedeniyle daha çok nakit akış yaklaşımına göre hesaplamalar yapılmaktadır (AliShah, Butt, Hasan, 2009). Bu doğrultuda çalışmada toplam tahakkukların hesaplanmasında nakit akış yaklaşımı kullanılmıştır. Düzeltilmiş Jones Modeli'ne göre toplam tahakkukların iki bileşeni mevcuttur;

$$TA_t = NDA_t + DA_t$$

TA_t : Toplam Tahakkuklar

DA_t : İsteğe Bağlı Tahakkuklar

NDA_t : İsteğe Bağlı Olmayan Tahakkuklar

İsteğe bağlı olmayan tahakkukların hesaplanması için aşağıdaki regresyon modeli kullanılmaktadır:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \alpha_1 \left(\frac{1}{A_{it-1}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{\Delta REV - \Delta REC}{A_{it-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{PPE}{A_{it-1}} \right) + \varepsilon_{it}$$

Burada:

REV: Toplam Gelirleri

REC: Alacaklar

PPE: Brüt Maddi Duran Varlıkları

A_{it-1} = Bir Önceki Dönemin Toplam Aktiflerini ifade etmektedir.

Söz konusu modelden sapmalar bir başka ifade ile modelin hata terimleri isteğe bağlı tahakkukları, modelin tahmin edilmesi ile elde edilen $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ parametrelerin yerine konması ile elde edilen değerler isteğe bağlı olmayan tahakkukları ifade etmektedir. Bir başka ifade ile;

$$\text{İsteğe Bağlı Tahakkuklar} = \varepsilon_{it} = \frac{TA_{it}}{A_{it-1}} - \alpha_1 \left(\frac{1}{A_{it-1}} \right) - \alpha_2 \left(\frac{\Delta REV - \Delta REC}{A_{it-1}} \right) - \alpha_3 \left(\frac{PPE}{A_{it-1}} \right)$$

Araştırma kapsamında isteğe bağlı tahakkukları elde etmek için, 11 ülkede faaliyet gösteren toplam 3816 işletme için yukarıda regresyon denklemi her bir yıl, ülke ve sektör için ayrı ayrı tahmin edilmiştir. Modelin kalıntı değerlerinin sıfırdan uzaklığı isteğe bağlı tahakkukların fazlalığını bir başka ifade ile kazançların işletme yöneticileri tarafından yönetildiğini göstermektedir. Yönetilen kazançlar aynı zamanda işletmelerin manipülasyon olasılığı ve muhasebe kalitesi hakkında da ipuçları vermektedir. Her yıl, ülke ve sektör için ayrı ayrı en az 10 gözlem olacak şekilde yapılan tahminler sonucunda elde edilen kalıntı değerlerin mutlak değeri o ülkedeki muhasebe kalitesinin göstergesi olmaktadır. Düşük değerler daha kaliteli muhasebe uygulamalarını işaret etmektedir.

3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Veriler

Araştırmada, 2009-2019 yılları arasında 11 ülkede faaliyet gösteren toplam 3816 işletmenin mali tablo verilerinden ve o ülkelerin yolsuzluk endekslerinden yararlanılmıştır. İşletme verileri Datastream veri tabanından, yolsuzluk verileri Dünya Bankasından elde edilmiştir. Verilerin analizinde STATA programından yararlanılmıştır. Sektör sınıflandırılması yapmak için iki haneli SIC endüstri kodlarından (Standard Industrial Classification) yararlanılmış tahminler en az 10 gözlem ($n \geq 10$) sayısı olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında Düzeltilmiş Jones Modeli ile 10 yıllık isteğe bağlı tahakkuklar tespit edilmiş daha sonra muhasebe kalitesinin de ölçütü olan bu değerler ülkelerin o yılki yolsuzluk endeksleri ile Sistem GMM yöntemi kullanılarak ilişkilendirilmiştir. Yolsuzluğun muhasebe kalitesi üzerindeki etkisini tespit etmek için aşağıdaki modelden yararlanılmıştır. Modelde yer alan ROA, LTOBQ ve GDP değişkenleri modele kontrol değişkeni olarak eklenmiştir.

$$DA_{it} = \alpha_1 + \beta_1 LDA_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 LTOBQ_{it} + \beta_4 COC_{jt} + \beta_5 GDP_{jt} + \varepsilon_{it}$$

Modelde kullanılan değişkenlerin tanımları aşağıda yer almaktadır:

DA = Yazarlar tarafından Düzeltilmiş Jones Modeli kullanılarak tahmin edilen i işletmesi için t yılındaki isteğe bağlı tahakkukların mutlak değeri

LDA = İsteğe bağlı tahakkukların mutlak değerinin bir gecikmeli değeri

ROA = i işletmesinin t yılındaki Net Kar/Toplam Aktif oranı

LTOBQ = i işletmesinin t-1 yılındaki toplam borç ve piyasa değeri toplamının toplam aktife bölünmesi ile elde edilen Tobin Q oranı

COC = Dünya Bankasından elde edilen, j ülkesi için t yılındaki kamu gücünün özel çıkarlar için ne ölçüde kullanıldığını ifade eden yolsuzluk endeksi. Endekste yüksek değerler yolsuzluğun kontrol altında tutulduğunu düşük değerler ise yolsuzluğun fazla olduğunu göstermektedir.

GDP = Dünya Bankasından elde edilen j ülkesi için t yılındaki kişi başına düşen gayri safi milli hasıladaki yıllık değişimi ifade etmektedir. Kişi başına düşen GSYİH' deki değişim modele kontrol değişkeni olarak eklenmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 1' de Düzeltilmiş Jones Modeli kullanılarak elde edilen isteğe bağlı tahakkukların mutlak değeri sunulmuştur. Örnekleme yer alan 11 ülke için ayrı ayrı işletme sayısının yıl ile çarpılması ile hesaplanan toplam gözlem sayısı, ortalama isteğe bağlı tahakkuk oranı, ortalama aktif karlılığı ve Tobin Q oranı, yolsuzluk endeksi ve kişi başına GSYİH büyüme oranı tabloda görülebilir.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler

Ülke	Gözlem	Ort. DA	St. Sp. DA	ROA	TOBQ	COC	GDP
Almanya	763	0,0506	0,055	0,043	1,28	1,8323	1,85
Mısır	295	0,0867	0,119	0,061	0,99	-0,636	1,09
Fransa	1.789	0,0429	0,0545	0,0269	1,12	1,3739	0,97
Japonya	13.314	0,0407	0,0492	0,0274	1,003	1,5636	1,42
Güney Kore	4.409	0,0554	0,0635	0,015	0,86	0,5372	2,79
Polonya	868	0,0718	0,0796	0,0243	0,76	0,6219	3,48
İsveç	956	0,0781	0,0861	0,0117	2,18	2,2119	1,5
Singapur	1.045	0,0811	0,0804	0,0387	0,74	2,1149	4,43
Türkiye	599	0,0752	0,0751	0,0571	1,27	-0,037	4,91
ABD	11.081	0,0626	0,0752	0,006	1,88	1,3366	1,57
Güney Afrika	308	0,0647	0,0709	0,059	1,37	0,0037	0,51

Yukarıdaki Tablo 1 incelendiğinde Düzeltilmiş Jones modeli ile elde edilen isteğe bağlı tahakkukları ifade eden DA değişkeninin en düşük olduğu ülkenin Japonya (0,0407) diğer taraftan en yüksek olduğu ülkenin Mısır (0,0867) olduğu görülmektedir. Buna göre Japonya'nın muhasebe kalitesinin en yüksek olduğu ülkelere biri olduğunu söylemek mümkündür. Japonya'yı sırasıyla

Fransa (0,0429), Almanya (0,0506) ve Güney Kore (0,0554) izlemektedir. Örneklemde yer alan ülkeler arasında yolsuzluk endeksi (COC) en yüksek ülke İsveç (2,2119) en düşük ülke ise Mısır (-0,6360)'dır. Buna göre İsveç'te yolsuzluğun kontrol altında tutulduğunu Mısır da ise yolsuzluğun fazla olduğunu söylemek mümkündür. Yukarıdaki Tablo 1'den aktif karlılığına bakıldığında (ROA) ise Mısır (0,0610), Güney Afrika (0,0590) ve Türkiye (0,0571) gibi gelişmekte olan ülkelerde aktif karlılığın daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer taraftan Tobin Q oranında ise İsveç (2,18) ve ABD (1,88) gibi gelişmiş ülkeler lehine bir sonuç görülmektedir. Beklendiği üzere araştırmanın kapsadığı 10 yıllık dönemde, gelişmekte olan ülkeler ortalama daha yüksek hızlarda büyümüş diğer taraftan gelişmiş ülkelerin büyüme rakamları ise daha düşük kalmıştır.

Tablo 2. İki Aşamalı Sistem GMM Sonuçları (Bağımlı Değişken DA)

DEĞİŞKENLER	SİSTEM GMM
L.DA	0,0081***(7,73)
ROA	-0,1326***(-29,54)
L.TOBQ	0,0288***(16,33)
COC	-0,0273*** (-6,29)
GDP	-0,0041*** (-2,62)
Yıl Değişkeni	Evet
Gözlem Sayısı	35.427
Wald Ki Kare (13)	16636,83***
Grup/Araç Değişkeni	3816/45
AR(1)	0,000
AR(2)	0,219
Hansen Test İstatistiği	0,154

Not:***,**,* sırasıyla %1, %5, %10 düzeyinde anlamlılığı ifade etmektedir. Parantez içerisindeki değerler Z değerlerini göstermektedir. AR(1), AR(2) ve Hansen için p değerleri verilmiştir.

Tablo 2' de yer alan İki Aşamalı Sistem GMM yöntemi kullanılarak elde edilen analiz sonuçları yer almaktadır. Tablo 2'de yer alan analiz sonuçlarına göre bir işletmenin muhasebe kalitesi geçmiş yıl verilerinden etkilenmektedir. Bir başka ifade ile işletmenin isteğe bağlı tahakkuklarının zaman içerisinde tekrarlanma eğilimi vardır. Diğer taraftan ROA değişkenin katsayısı -0,1326 olarak tahmin edilmiştir. %1 düzeyinde anlamlı olan bu sonuç işletmelerin aktif karlılığı ile isteğe bağlı tahakkukları arasında negatif ve güçlü bir ilişkiyi işaret etmektedir. Tobin Q oranının katsayısı ise 0,0288 ve anlamlıdır. Yine Tablo 2'den yolsuzluk endeksi ile muhasebe kalitesi arasında %1 düzeyinde anlamlı ve negatif bir ilişki olduğunu görülebilir. Yolsuzluk endeksinin artması yolsuzluğun kontrol altında tutulduğunu düşük olması ise o ülkede yolsuzluğun fazla olduğunu ifade etmektedir. Buna göre beklendiği gibi yolsuzluk arttıkça muhasebe kalitesi azalmakta, düşüldükçe muhasebe kalitesi artmaktadır. Modele kontrol değişkeni olarak eklenen kişi başına düşen milli gelirdeki artış değişkeni ile DA değişkeni arasındaki anlamlı negatif ilişki ekonomide işlerin iyi olduğu dönemlerde muhasebe kalitesinin de arttığını, büyümenin olmadığı dönemlerde ise muhasebe kalitesinin azaldığını ifade etmektedir. GMM modeline eklenen yıl kukla değişkenleri tabloda gösterilmemiştir. 0,219 AR(2) değeri

modelde otokorelasyon sorunu olmadığını, 0,154 olan Hansen test istatistiği ise modelde kullanılan araç değişkenlerin geçerli olduğunu göstermektedir.

5. SONUÇ

Bu araştırmada 2009-2019 yılları arasında verilerine ulaşılabilen 11 farklı ülke ve bu ülkelerde faaliyet gösteren toplam 3816 işletmenin verileri kullanılarak yolsuzluğun ve muhasebe kalitesine etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma kapsamında muhasebe kalitesini ölçmek için öncelikle isteğe bağlı tahakkuklar tahmin edilmiş daha sonra bu değerler ile yolsuzluk arasındaki ilişki analiz kapsamında test edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre muhasebe kalitesini gösteren isteğe bağlı tahakkuk oranları işletmelerin önceki dönem tahakkuk oranlarından etkilenmektedir. Bir başka ifade ile çeşitli muhasebe uygulamaları ile mali tablolarını makyajlayan işletmeler bunu sürekli yapma eğilimi göstermektedir. İkinci olarak araştırmada karlılık ve isteğe bağlı tahakkuklar arasında anlamlı ve negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişki karlı işletmelerin daha az kazanç yönetimi uygulamalarına yöneldiğini göstermektedir. Analiz kapsamında borç ve piyasa değeri toplamının toplam aktiflere bölünmesi ile elde edilen Tobin Q oranının da işletmelerin kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Modele kontrol değişkeni olarak eklenen kişi başına düşen milli gelirdeki artış değişkeni ile isteğe bağlı tahakkuklar arasındaki anlamlı negatif ilişki ekonomide işlerin iyi olduğu dönemlerde muhasebe kalitesinin de arttığını, büyümenin olmadığı dönemlerde ise muhasebe kalitesinin azaldığını ifade etmektedir.

Analiz sonuçlarına göre muhasebe kalitesini gösteren isteğe bağlı tahakkuk oranları ile yolsuzluk endeksi arasında ters yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır. Yolsuzluk endeksindeki yüksek değerler yolsuzluğun kontrol altında tutulduğunu düşük değerler ise o ülkede yolsuzluğun fazla olduğunu göstermektedir. Bu ilişki yolsuzluk arttıkça muhasebe kalitesinin azaldığını, düştükçe muhasebe kalitesinin arttığını göstermektedir.

Sonuç olarak elde edilen bulgulardan hareketle yolsuzluğun işletmelerin muhasebe kalitesini etkilediğini, yolsuzluğun kontrolü için yapılacak mücadelelerin işletmeler tarafında da olumlu sonuçları olacağını, bu sayede kaynakların etkin kullanılmasının o ekonomi için mümkün olacağını ve bu durumun dolaylı olarak ekonomik büyüme ve kalkınma üzerinde olumlu etkileri olacağını söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

Alam, M. (1995). A Theory of limits on corruption and some applications. *Kyklos*, 48(3), 419-35.

- AliShah, S. Z., Butt, S. A. ve Hasan, A. (2009). Corporate governance and earnings management an empirical evidence form pakistan listed companies. *European Journal of Scientific Research*, 26(4), 624–638.
- Athanasouli, D. ve Goujard, A. (2015). Corruption and management practices: firm level evidence. *J Comp Econ*, 43(4), 1014–1034.
- Barth, M. E., Landsman, W. R. ve Lang, M. H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 46(3), 467-498.
- Biddle G. C. ve Hilary G. (2006). Accounting Quality and Firm- Level Capital Investment. *Accounting Review*, 1-40. Erişim 20 Eylül 2020, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=910806
- Can, A. V. (2010). Krizin muhasebesi ve muhasebenin krizi. *Mali Çözüm*, 97, 21-48.
- Chaney, P. K., Faccio, M. ve Parsley, D. (2011). The quality of accounting information in politically connected firms. *J Account Econ*, 51(1-2), 58–76
- Chen, H., Tang, Q., Jiang, Y. ve Lin, Z. (2010). The role of international financial reporting standards in accounting quality: evidence from the european union. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 21(3).
- Cuervo-Cazurra, A. (2016). Corruption in international business. *Journal of World Business*, 51(1), 35-49.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G. ve Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Dechow, P. ve Skinner, D. (2000). Earnings management: reconciling the views of accounting academics, practitioners and regulators. *Accounting Horizons*, 14(2), 235-250.
- Dechow, P. M. ve Schrand, C. M. (2004). Earnings Quality. Charlottesville, VA: Research Foundation of CFA Institute.
- Demerjian, P. R., Lev, B., Lewis, M. F. ve McVay, S. E. (2013). Managerial ability and earnings quality. *Account Review*, 88(2), 463–498.
- Ertan, Y. (2011). Türkiye Muhasebe Standartlarının Denetim ve Muhasebe Kalitesi Üzerindeki Etkisi: Bir Uygulama. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi.
- Everett, J., Neu, D. ve Rahaman, A. S. (2007). Accounting and the global fight against corruption. *accounting, Organizations and Society*, 32(6), 513-542.
- González, J. S. ve García-Meca, E. (2014). Does corporate governance influence earnings management in latin american markets?. *Journal of Business Ethics*, 121, 419-440.

- Healy, P. ve Wahlen, J. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383.
- Houqe, M. ve Monem, R. (2013). Corruption, Political Institutions, and Accounting Environment: A Cross-Country Study. *International Journal of Accounting Symposium*, May 2013, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2263630>
- Houqe, M. ve Monem, R. (2016). IFRS Adoption, extent of disclosure, and perceived corruption: a cross-country study. *The International Journal of Accounting*, 51(3), 363-378.
- International Monetary Fund (IMF) (2016). IMF Survey: Fighting Corruption Critical for Growth and Macroeconomic Stability-IMF paper. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2016/RES051116A.html>.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228.
- Kimbro, M. B. (2002). A cross-country empirical investigation of corruption and its relationship to economic, cultural and institutional variables: an examination of the role of accounting and financial statements quality. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 17(4), 325-349.
- La Porta, R., Lopez De Silanes, F., Shleifer, A. ve Vishny, R. (1998). Investor Protection and Corporate Valuation. NBER Working Paper. No 7403, Erişim 10 Nisan 2020, <ftp://all.repec.org/RePEc/fth/harver/hier1882.pdf>
- Lindahl, F. ve Schädewitz, H. (2008). Accounting Quality and the Law. Erişim 15 Eylül 2020, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1275971
- Lindahl, F. ve Schädewitz, H. (2018). Accounting quality in eastern europe after communism. *Journal of East-West Business*, 24(1), 24-49.
- Lourenço, I., Rathke, K., Santana, V. ve Branco, M. (2018). The effects of corruption on earnings management. corporate governance: the international *Journal of Business in Society*, 18(1), 35-51.
- Malagueño, R., Albrecht, C., Ainge, C. ve Stephens, N. (2010). Accounting and Corruption: A Cross Country Analysis. *Journal of Money Laundering Control*, 13(4), 372-393.
- Platikanova, P. ve Perroman, J. (2012). Economic consequences of the first-time ifrs introduction in europe. *Spanish Journal of Finance and Accounting*, 41, 497-518.
- Riahi-Belkaoui, A. (2004). Effects of corruption on earnings opacity internationally. *Advances in International Accounting*, 17, 73-84.

- Riahi-Belkaoui, A. ve AlNajjar, F. K. (2006). Earnings opacity internationally and elements of social, economic and accounting order. *Review of Accounting and Finance*, 5(3), 189-203.
- Shleifer, A. ve Vishny, R. (1993). Corruption. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(3), 599-617.
- Soderstrom, N. S. ve Sun, K. J. (2007). Ifrs adoption and accounting quality: a review. *European Accounting Review*, 16(4).
- Umobong, A. A. ve Akani, D. (2015). Ifrs adoption and accounting quality of quoted manufacturing firms in nigeria: a cross sectional study of brewery and cement manufacturing firms. *International Journal of Business and Management Review*, 3(6), 61-77.
- Wu, X. (2005). Firm accounting practices, accounting reforms and corruption in asia. *Policy and Society*, 24(3), 53-78.
- Verluen, M., Georgakopoulos, G., Sotiropoulos, I. ve Vasileiou, K. Z. (2011). The sarbanes-oxley act and accounting quality: a comprehensive examination. *International Journal of Economics and Finance*, 3(5).